

суд вищої інстанції за результатами розгляду скарги повинен навести мотиви свого рішення, але ступінь такої мотивації залежить від характеру оскаржуваного рішення та інших обставин справи.

Список використаних джерел:

1. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Лучанінова проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_788#Text (дата звернення: 30.05.2022).
2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Руслан Яковенко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a79#Text (дата звернення: 30.05.2022).
3. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Кромбах проти Франції». URL: https://ips.ligazakon.net/document/so2515?ed=2001_02_13 (дата звернення: 30.05.2022).
4. Постанова Верховного Суду України від 21 січня 2016 року, судова справа № 5-249кч15. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/56580962> (дата звернення: 30.05.2022).
5. Case of Lazu v. Poland (Application № 46182/08). Judgement of European Court of Human rights, 10 September 2008. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22languageisocode%22:\[%22ENG%22\],%22appno%22:\[%2246182/08%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22COMMUNICATEDCASES%22\],%22itemid%22:\[%22001-117510%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22languageisocode%22:[%22ENG%22],%22appno%22:[%2246182/08%22],%22documentcollectionid%22:[%22COMMUNICATEDCASES%22],%22itemid%22:[%22001-117510%22]}) (дата звернення: 30.05.2022).
6. Довідник із статті 6 Європейської конвенції з прав людини. Право на справедливий суд (кримінально-процесуальний аспект). URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_UKR.pdf (дата звернення: 30.05.2022).
7. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гарсія Руїз проти Іспанії». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_360#Text (дата звернення: 30.05.2022).

Ключові слова: право на оскарження, право на справедливий суд, обґрунтування судових рішень, судові рішення, апеляційне провадження.

Key words: the right to appeal, the right to a fair trial, substantiation of court decisions, court decisions, appeal proceedings.

МЕЛЬНИК АНДРІЙ ВАЛЕРІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу, детективної
та оперативно-розшукової діяльності*

ПОВНОВАЖЕННЯ ДІЗНАВАЧА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ

З 01.07.2020 р., коли набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового

розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» [1] в Україні, нарешті, почав функціонувати інститут кримінальних проступків. З цього моменту кримінальні правопорушення де-юре і де-факто поділяють на злочини та кримінальні проступки, а виняткове право на розслідування кримінальних правопорушень поряд зі слідчими отримали дізнавачі у формі дізнання, що має особливий спрощений характер.

Разом з тим, низка неузгодженостей зі статтями Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України, іншими нормативно-правовими актами спричиняють проблеми правозастосовного характеру, вказують на окремі проблеми регламентації цього кримінального-процесуального інституту. Саме тому дослідження шляхів удосконалення чинного галузевого законодавства, зокрема, щодо регламентації повноважень дізнавача в кримінальному провадженні – актуальне питання наукового і практичного характеру, проблема, що на часі.

Так, однією з характерних рис діяльності дізнавача є подібність його повноважень з повноваженнями слідчого. Дізнавач вправі навіть здійснювати більший перелік слідчих (розшукових) дій і водночас обмежений у проведенні багатьох негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 300 КПК України). Передбачається можливість проведення під час досудового розслідування кримінальних проступків такі негласні слідчі (розшукові) дії як здобуття відомостей з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний з подоланням системи логічного захисту та установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу; установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Передбачається можливість до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань для з'ясування обставин вчинення кримінального проступку проводити такі процесуальні дії, як відбирання пояснення для з'ясування обставин вчинення кримінального проступку, проведення медичного освідчення, отримання висновку спеціаліста, що має відповідати вимогам до висновку експерта, зняття показання технічних приладів і технічних засобів у провадженнях щодо вчинення кримінальних проступків, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, вилучання знарядь і засобів вчинення кримінального проступку, речей і документів, що є безпосереднім предметом кримінального проступку, або які виявлені під час затримання особи, особистого огляду або огляду речей. З огляду на це не зрозумілою є логіка законодавця, який не називає дізнавача суб'єктом кримінально-процесуального доказування, адже згідно ч. 1 ст. 92 КПК України «обов'язок доказування обставин, передбачених статтею 91 цього Кодексу, за винятком випадків, передбачених частиною другою цієї статті, покладається на слідчого, прокурора та, в установлених цим Кодексом випадках, – на потерпілого» [2]. На нашу думку, слід обов'язково вказати, що обов'язок доказування покладається також і на дізнавача.

Також законодавець чітко вказує на повноваження дізнавача, коли мова йде про загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження (ст. 132 КПК), але не надає дізнавачу право на виклик особи, що мало б бути передбачено у ст. 133 КПК України.

Погоджуємося з думкою про те, що практика вказує на необхідність створення груп дізнавачів [3, с. 175]. Так, наприклад, у практиці Деснянського районного суду м. Києва слідчі судді визнають процесуальними доказами постанову про створення групи інспекторів дізнання (справа № 754/13574/20 [4]; справа № 754/13166 [5]).

Тому, вважаємо, є потреба законодавчо регламентувати можливість створення таких груп для виконання завдань кримінального провадження та з цією метою доповнити ч. 4 ст. 38 КПК України, вказавши, що досудове слідство здійснюють слідчі одноособово або слідчою групою, а дізнання здійснюють дізнавачі одноособово або групою дізнавачів. Відповідно п. 1 ч. 2 ст. 39-1 КПК України слід також доповнити, вказавши, що до повноважень керівника органу дізнання належить визначати дізнавача (дізнавачів), який здійснюватиме дізнання, а у випадках здійснення дізнання групою дізнавачів – визначати старшого групи дізнавачів, який керуватиме діями інших дізнавачів. Таким чином, внесення відповідних змін і доповнень буде, на нашу думку, практично виправданим та логічно узгоджуватиме положення ст. ст. 2, 38, 39-1, 40-1 КПК України.

Відповідно до ч. 2 ст. 9 КПК України прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень. Вважаємо, що усі ці завдання безперечно покладаються і на дізнавача в кримінальному провадженні. Внесення відповідних змін і доповнень до ч. 2 ст. 9 КПК є також неминучим.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13. 04. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13. 04. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. Гавриш А. Р. Досудове розслідування кримінальних проступків: основні аспекти. *Південноукраїнський правничий часопис*. № 1. 2021. С. 172-180.
4. Ухвала Деснянського районного суду м. Києва від 30.10.2020 р. № 754/13574/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92543155>
5. Ухвала Деснянського районного суду м. Києва від 13.10.2020 р. № 754/13166/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92422265>

Ключові слова: дізнавач, повноваження, доказування.

Key words: detective, powers, proving.